

DOKUMENTATION AF KONFERENCEN

FREMTIDENS FORENINGSVILKÅR I ØRESUNDSREGIONEN

Foto: Maj-Britt Tange Hansen

Forord

Öresundsregionen med dess rika föreningsliv erbjuder en värld av oanade möjligheter. Ibland kan det vara svårt att se allt det unika som finns runt omkring oss, och just därför vill vi i Öresundsprojektet FRIngo hjälpa till att lyfta fram de nya möjligheter som uppstår i och med närheten i en ny integrerad region.

För att få en bild av vad föreningslivet betyder i vårt samhälle kan man göra experimentet att för ett ögonblick helt enkelt tänka bort det. Alltså ett samhälle utan idrottsklubbar, kulturföreningar, hjälporganisationer och ideell fritidsverksamhet. Vi får då också tänka bort oändliga möjligheter för lek och allvar, för fantasi och verklighet, för kropp och själ och inte minst för idealitet, solidaritet och empati. Det är naturligtvis en omöjlig tanke, men den ger oss samtidigt anledning att fundera på hur vi ytterligare kan utveckla vårt unika föreningsliv oavsett eller kanske just p.g.a. att vi bor i två nationer i vår gemensamma region?

Att lära av varandra och att identifiera möjligheter är kärnan i FRIngos verksamhet och det var därför vi beslutade oss för att arrangera en konferens för föreningslivets eldsjälar. Framtidens föreningsvillkor är något som vi själva bestämmer. Vi gör det tillsammans och vi gör det genom att träffas. Det var därför med stor glädje som vi kunde konstatera att så många engagerade föreningsmänniskor ville ta sig fritt en heldag i soliga maj för att hjälpa till att göra konferensen till det uppskattade arrangemang som den blev. Ett stort tack till er som var där och på återseende!

Till er som inte hade möjlighet att delta så hoppas vi att denna dokumentation kan vara till glädje. Här finns många godbitar att dra nytta av och bygga vidare på.

Ingemar Holm

Projektledare

Öresundsprojektet FRIngo

Indholdsfortegnelse

Indledning	4
Perspektivering af konferencen	5
Foreninger har hjemmebane i virkeligheden	6
<i>Bengt Göransson</i> <i>Tidligere undervisningsminister i Sverige</i>	
Foreningslivets kompetencer	8
<i>Workshop 1</i> <i>Anne-Marie Lydich</i> <i>Breddekonsulent i Danmarks Badminton Forbund</i>	
Kunsten at fortælle de gode historier	9
<i>Workshop 2</i> <i>Svend Erik Engh</i> <i>Storyteller</i>	
Effektiv foreningsorganisation	10
<i>Workshop 3</i> <i>Thomas Kirkeskov</i> <i>Konsulent i Dansk Ungdoms Fællesråd</i>	
Fremtidens foreningstyper	11
<i>Bjarne Ibsen</i> <i>Forskningsleder på Institut for Forskning i Idræt og Folkelig Oplysning</i>	
Café Dialog	12
<i>Fremtidens Foreningsvilkår i Øresundsregionen</i> <i>SWOT, handlingsplaner og prioriteringer</i>	
Kort om FRIngo, program, deltagerliste	16

Indledning

Repræsentanter fra en bred vifte af foreninger på begge sider af sundet var lørdag d. 15. maj 2004 samlet til FRIngo's konference "Fremtidens Foreningsvilkår i Øresundsregionen" i København. De over 100 mennesker som deltog, var samlet for at udveksle erfaringer og få nye ideer til udvikling af foreningslivet lokalt og regionalt.

Programmet spændte bredt fra Sveriges tidligere undervisningsminister Bengt Göransson, der startede dagen med at tale om foreningers ansvar i den virkelige verden. Demokratiakamin holdt åbent i Cafe Dialog og afslutningsvis punkterede forskningsleder Bjarne Ibsen myter og skitserede foreningslivets fremtidige udfordringer.

Denne dokumentation af konferencen har til hensigt at formidle og belyse nogle af de problemstillinger, der blev rejst i løbet af konferencen og forhåbentlig bidrage konstruktivt til den fortløbende udvikling af Øresundsregionen.

Dokumentationen kan læses efter behov. Fra start til slut eller fragmentvist. Vi håber den vil opfriske minder fra dagen og at du kan bruge den aktivt i dit foreningsarbejde. Du kan også rekvirere en CD (eller downloade fra www.oresund.com) med dokumentation og filminterview med oplægsholderne ved at kontakte FRIngo.

Mona Heiberg, formanden for Folkeoplysningsudvalget i Københavns Kommune, sagde i sin åbningstale "Foreningsmennesker er aktive i fritiden, på jobbet og gennem børnenes skole og fritid. Netop derfor er foreningslivet den væsentligste faktor i den folkelige integration. I er kittet, der får integrationen til at hænge sammen med de andre dele af en god udvikling. Eller sagt på en anden måde: Hvis foreningslivet er en pizza, så er I en nummer 5 – den med det hele!"

Bon appetit!

Perspektivering

Øresundsprojektet FRIngo har gjort status sammen med foreningslivet på konferencen d. 15. maj 2004. Denne dokumentation giver et bredt billede af, hvordan eksperter udefra vurderer udviklingen i regionen, og hvordan aktørerne – foreningerne – ser sig selv og udviklingen. I løbet af konferencen kom der mange gode bud på og ikke mindst spørgsmål til fremtidens foreningsvilkår i Øresundsregionen. Vi har herunder forsøgt at sætte disse i perspektiv. Forhåbentligt kan foreningslivet, politikere og alle andre aktører transformere dette til ny indsigt, konkrete handlinger, løsninger og aktiviteter.

Hvordan kan man som borger og foreningsaktiv få medindflydelse over landegrænser i de ”gamle” politiske arenaer?

Det brede udsnit af foreningsrepræsentanter der deltog i konferencen viste tydeligt, at der er en stigende interesse i at udvikle foreningssamarbejdet over Sundet, men også at foreningerne stadigvæk er tøvende i deres regionale tankegang. Forskningsleder Bjarne Ibsen kommenterede dette: ”Det bliver svært for jer ... foreningslivet i Danmark og Sverige er kendetegnet ved at være lokalt, selvom interessegrupperinger uden de store ressourcer godt kan være regionale”. I disse år er de ”gamle” foreninger under pres fra ændret medlemstilgang og nye organisationsstrukturer. Selvom afstanden hinsides er blevet mindre efter Øresundsbroen er blevet bygget, er der stadigvæk kulturelle forskelle i regionen. I dag skal

man ikke kun forholde sig til sit lokalområde, men også være regions-, Europa- og verdensborger. Det er i dette spændingsfelt, at foreningerne i Øresundsregionen skal være aktører.

Hvordan sikrer man folkelig forankring i Øresundsregionen?

Som Bjarne Ibsen sagde: ”Den store udfordring er at påvirke regler og støttemuligheder i den ny retning”. Der findes allerede mange gode eksempler på foreningssamarbejde i Øresundsregionen: Ung Teater i Øresund, Freestyle Phanatix, foreningsnetværk for håndbold, squash, judo og floorbold, KFUM Spejderne, Kulturforeningen Nerv/e, Fægteklubben Trekanten, Bryggens Børneatelier 2 og mange flere.

Hvordan bliver Øresundsregionens udviklingsproces varetaget bedst muligt?

Københavns BMX Klub tager til Sverige for at træne og udvikle deres kunderskaber på grund af manglende træningsfaciliteter. Kendetegnende for BMX’erne og lignende foreninger er, at de tænker regionalt i muligheder og udvikling. Og tendensen er stigende. Konferencen viste et tydeligt behov for et øget samarbejde mellem

de regionale politikere over Sundet - i kommuner og i regioner - om integrationen og støttemulighederne.

Kan foreningerne blive den fjerde sektor i samspillet mellem erhvervslivet, det offentlige og kulturen?

Der ligger et stort ansvar hos foreningerne og interesseorganisationerne. Bengt Göransson lagde vægt på dette: ”...Magten ligger ikke kun centralt. Den er ude omkring i den enkelte forening. Derfor skal foreninger huske at bruge magten med evne. Den forening der kan tage vare på sin magt, er også i stand til at skabe opinion omkring sine holdninger og sit arbejde”.

Hvordan ser foreningslivet ud i år 2024?

Foreningerne har manifesteret sig som fritidslivets største aktører. Fritidsministeren i Øresundsregionen har netop bebudet nye skatte- og momslettelser for de frivillige foreninger og den netop overståede Forenings Festival Øresund samlede mere end 80.000 deltagere fra regionen med nye repræsentanter fra Tyskland, Polen og de baltiske lande. Øresundsbroen har længe været afgiftsfri med over 30 mio. rejsende årligt.

En fremtidsvision? Sådan kunne virkeligheden være for foreningslivet i Øresundsregionen i 2024.

Foreninger har hjemmebane i virkeligheden

Artikel baseret på foredrag:

”Jesus og en bagemaskine”

Bengt Göransson

Tidligere undervisningsminister i Sverige

”Sunde foreninger forholder sig til den virkelighed de lever i og gør sig bevidste om, at de også er en magtfaktor i demokratiet”.

Det er i grunden forunderligt, at et foredrag har som hovedpointe, at man skal huske, at man er en del af virkeligheden. Ikke desto mindre var det omdrejningspunktet i den tale som Bengt Göransson holdt. Bengt Göransson er tidligere undervisningsminister i Sverige og formand for foreningen Norden i Sverige. Talen var så populær at flere deltagere spurgte efter lydoptagelser bagefter. Men man kan ikke altid få, det man gerne vil, som Bengt Göransson sagde som et af grundvilkårene i demokratiet. Kunsten er at få det bedste ud af det, man har.

Vi lever i den virkelighed, vi er i

Med en historie om en ven, der købte nyt fiskeudstyr og tog på fisketur, fortalte Bengt Göransson, hvor vigtigt det er at holde sig fra de spektakulære undtagelser og fokusere på den skinbarlige virkelighed. Vennen fangede ikke nogen fisk og gav sit udstyr til en 12-årig dreng, som insisterede på at give 50 kroner for det. For de penge købte vennen to skrabelodder og var kun et tal fra at vinde 100.000 kroner. Men endte altså med at sidde tomhændet derhjemme og lærte en lektie om at blive på virkelighedens bane.

Selvtilfredsstillelse er drivkraften

I foreninger må man arbejde i virkeligheden og være beredt på, at ikke alt kan lykkes. Det sker tit i spændet mellem opofrelse og selvtilfredsstillelse.

”Hvem tror I bliver den bedste fodboldleder. Er det ham der godt nok synes, at det er lidt tungt med det fodbold, men han gør det alligevel for børnenes skyld, så de ikke havner i noget skidt. Eller er det ham, som er besat af fodbold og bare vil vinde hver gang. Ham hvor selvtilfredsheden er en drivkraft i modsætning til altruismen?”, spurgte Bengt Göransson retorisk.

”Det er helt centralt for alt foreningsliv, at der er et element af selvtilfredsstillelse for de der deltager”, sagde han og brugte et eksempel med et maleri af Jomfru Maria fanget i det sekund, hvor hun indser, at hun er gravid med Jesus-barnet. Og sagde, at ”indsigten i opgavens storhed, er vigtigere end selve hændelsen”.

Det kræver en mission

Det gælder for os alle, også foreninger, at for at kunne udvikle sig, må man have en mission at gøre det ud fra. Når den er på plads, kan man tage ud og mobilisere andre mennesker ved at manifestere sine viljer. I Sverige er der et tredje begreb, som handler om, at man stiller op som lydige soldater, fordi politikere eller andre siger, at det er der brug for. I Danmark bliver det kaldt Tordenskjolds soldater.

Sundt med afveksling

Den var årets julegave i Sverige i 1989. Bagemaskinen. I Göranssons familie besluttede de at købe den for så kunne de jo få frisk morgenbrød resten af livet. Det var en effektiv beslutning, men der gik ikke lang tid, før de holdt op med at bruge maskinen. Med det eksempel ville han fortælle os, at verden ikke forandrer sig ved effektivitet. Det gør den ved magi og nysgerrighed. Så bagemaskiner duer ikke, hvis vi vil ændre noget eller skabe afveksling.

Tag ansvaret for din magt

Demokrati på alle niveauer handler om, at man ikke kan få alt. Det er politikernes opgave at kanalisere, hvad folket mener og ønsker, men de kan ikke gøre alle tilfredse. Det kan familien på fem heller ikke, når der skal aftales tidspunkt for næste dags aftensmad. ”Små foreninger er små magtkampe og demokrati. Det er ægteskabet også”, sagde Bengt Göransson. Han lagde vægt på, at magten ikke kun ligger centralt. Den er ude omkring i den enkelte forening. Derfor skal foreninger huske at bruge magten med evne.

Den forening der kan tage vare på sin magt, er også i stand til at skabe opinion omkring sine holdninger og sit virke. Hele pointen er, at vi lever i ikke-autoritære samfund, hvor det er vigtigt, at den enkelte tager stilling og ansvar. Kombinationen af klar mission og stillingtagen giver en sund forening.

”Bare det at mødes, som I gør i dag, er et skridt mod drømmen”, sagde Bengt Göransson■

"Hvis du ikke brænder, kan du ikke tænde!"

Der skal være plads til alle – selv de unge

Artikel baseret på workshop 1:

”Foreningslivets kompetencer”

Anne-Marie Lydich

Breddekonsulent i Danmarks Badminton Forbund

”At rekruttere frivillige ledere er en kunst i at motivere og skabe ejerskab”

Det behøver ikke gøres sværere end det er, fristes man til at sige om breddekonsulent Anne-Marie Lydichs workshop om, hvordan vi bliver bedre til at rekruttere frivillige ledere.

Anne Marie Lydich blev selv leder af en badmintonklub i Greve ved tilfældigheder, fordi hendes børn startede i klubben og hun godt ville hjælpe til. Hun opdagede, at hun kunne omsætte sine erfaringer som skolelærer til foreningslivet. Blandt andet hendes erfaringer med at fokusere på toppen og bunden af en klasse, og lidt mindre på den store midtergruppe. Det gjorde at helheden fungerede. I dag er hun breddekonsulent i Dansk Badminton Forbund, ordfører for Greve Strand Badmintonklub på ottende år og medlem af byrådet i Greve.

Forældrerekruttering – der skal være plads til alle

Anne Marie Lydichs pointe er, at der er plads til alle som gerne vil gøre en indsats. Kunsten er at finde en metode for rummeligheden så både mennesker og ideer kan folde sig ud. Hun kom med et eksempel på en person, som vedligeholder klubbens badmintonbolde – en noget særpræget interesse – men vedkommende sparer faktisk klubben for 30.000 kroner.

Grundlæggende handler det om at fortælle forældrene, hvor meget idræt betyder for børn og unge, og hvor meget det betyder for de unge, at forældrene er interesserede i det, de laver. Det er ikke mindst vigtigt at dele interesser, når de unge kommer i puberteten, og det kan være svært at snakke om tingene. For nylig holdt hun et møde for 35 forældre med disse enkle budskaber og fik 25 frivillige ledere ud af det. Badmintonforbundet hvervede sidste år 850 nye ledere.

Også med budskaber om at det er en god måde at få nye venner på, og at det betyder noget for dine egne børn, at du gør noget for andre børn.

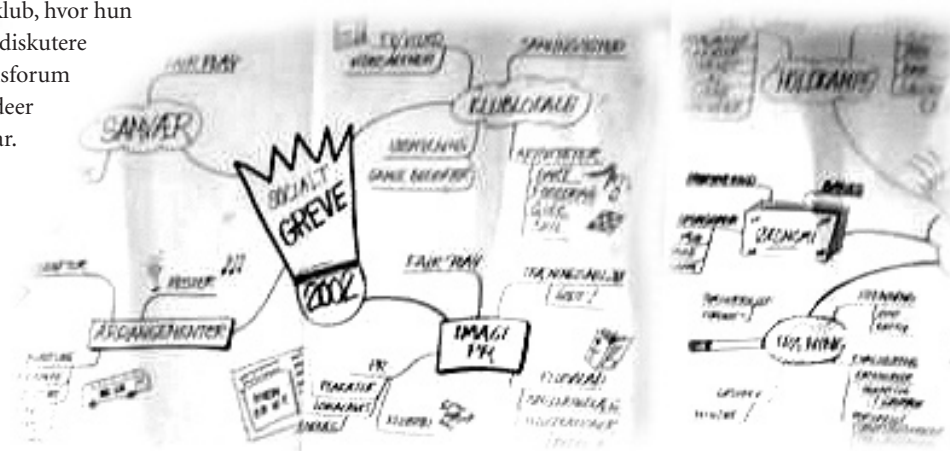
Ungdommen skal også være ledere

Dansk Badminton Forbund bruger meget energi på at gøre unge spillere til ledere. Det sker gennem aktivt at gøre dem til en del af klubbens liv. Anne Marie Lydich har lavet kurser i teambuilding i sin egen klub, hvor hun kombinerer det at dyrke idræt med at diskutere klubbens og egne behov. Et diskussionsforum for godt og skidt. Det giver både nye ideer og styrker følelsen af ejerskab og ansvar. Det har aktiveret, førhen passive unge medlemmer til at blive ledere. Hun kan ikke anbefale at sætte unge til bestyrelsesarbejde. De falder bare i søvn. Unge vil have action, udvikle sig og føle succes! Og så er de meget bedre end voksne til at motivere andre unge.

Stil krav i fællesskab

Anne Marie Lydich arbejder også med, at de aktive og forældre i klubben skal analysere, hvilke aftaler og krav man kan stille til hinanden for at sikre et godt flow. Der skal simpelthen ligge dokumenter, som definerer roller, forventninger og ansvar i den enkelte afdeling. En tankegang der er inspireret af svenske skoler, hvor man gør det samme.

Download mere info om ”Foreningslivets kompetencer” på www.oresund.com ■

Kunsten at fortælle de gode historier

Artikel baseret på workshop 2:
"Foreningslivets gode historier"
Svend-Erik Engh
Storyteller

"Der er stor effekt i at kende sine historier og lære at fortælle dem levende til sine målgrupper".

Hvis der havde været sat energimålere op på foreningskonferencen, ville storyteller Svend-Erik Enghs workshop i at fortælle gode historier, temmelig sikkert ligge højt på barometeret. Med enkle og effektive øvelser på to-mands hånd viste han veje til, hvordan man med helt korte fortællinger, kan få sagt en hel masse. Han fik også påvist, hvordan det lyttende øre ikke hæfter sig ved det, som fortælleren troede var hovedbudskabet. Vi hører, hvad vi vil høre. Det er svært at styre dine budskaber til målgrupperne. Uanset om det er mulige nye medlemmer, politikere eller medierne. Omvendt viste øvelserne og fortællelysten hos deltagerne to ting. Der er masser at fortælle, og der er masser at lære om, hvordan du bedst får fortalt din historie.

Hvad har du lavet her til morgen

Både historien om "hvad har du lavet her til morgen" og "fortæl en succeshistorie fra din forening" var effektfulde. De fik et minut til det. Det blev rigtig interessant, da den der havde lyttet skulle fortælle essensen videre til en tredje person på 30 sekunder. For hvad blev der lagt mest mærke til. "Jeg har haft tre berettere, der har fortalt mig historier, som gjorde, at jeg fuldstændig glemte, hvor jeg var", sagde en af deltagerne under opsamlingen. Det allerbedste var måske, at der er masser af succeser

at berette om. Det var så oplivende, at nogle fik den ide, at vi skal have en hjemmeside, hvor foreningerne kan fortælle succeshistorier. Svend-Erik Engh brød jævnlige ind i deltageres talestrøm med skarpe meldinger: Find de gode historier! Husk at lytte!

Fortæl, fortæl! Men hvorfor?

Historier er gode til at skabe billeder inde i folks hoveder. Mød aldrig en antihistorie med facts. Men ved selv at ændre historien lidt, ved at sende et nyt element ind i historien, kan du stoppe "rygtet". Svend-Erik Engh forklarer: "Ved at fortælle succeshistorier om din egen forening, lærer du dels noget om din organisation og samtidig tiltrækker du nye medlemmer. Det er da klart, at mennesker gerne vil være med et sted, hvor det går godt. Når du fortæller en god historie fra hverdagen i foreningen, indbyder du andre til at deltage, og du kan risikere at rekruttere flere medlemmer. Når I præsenterer jeres foreningsliv, skal I fortælle, hvor godt det er at være her. Også til de økonomiske myndigheder, der skal tage stilling til, om I skal have tilskud. Alle steder hvor I skal ind og fortælle, hvorfor de skal støtte jer, hvorfor de skal gå i samarbejde med netop jer. Det er da fordi, I er en god organisation".

Historierne skal fornys

"Hvis I skal have fat i nye medlemmer, og hvis I skal formidle et budskab klart i dag, så er det jo små enkle historier om, hvordan vi gør tingene her. Og de historier I fortæller i foreningerne, skal hele tiden fornys. Det er her det hårde arbejde kommer ind. Historierne skal fornys, spille sig ind i en ny virkelighed, som hele tiden skifter". En klar historie om livet i en forening er langt mere effektiv på hjemmesiden, i foreningsbladet eller i anden formidling end de generelle det-gør-vi-vendinger"■

Effektiv foreningsorganisation

Artikel baseret på workshop 3:

”Effektiv foreningsorganisation”

Thomas Kirkeskov

Konsulent i Dansk Ungdoms Fællesråd

”Foreningsarbejdet er en god platform for udvikling af såvel hårde som bløde kompetencer”.

Med baggrund i hvad der motiverer frivillige til at deltage i foreningslivet præsenterede national konsulent i DUF, Thomas Kirkeskov fire elementer, som medvirker til at skabe en effektiv foreningsorganisation:

- Åbenhed
- Medindflydelse
- Organisering
- Kompetenceudvikling

Thomas Kirkeskov startede med at synliggøre vilkårene for fremtidens foreninger ved at fremhæve vigtige tendenser omkring unge nu og i fremtiden. Unge er vant til at bestemme i deres eget liv. De har ikke så meget tid til foreningsarbejde, fordi mange andre gøremål fylder i deres liv. Unge fokuserer udpræget på konkrete handlinger og resultater, frem for formelle og administrative opgaver, og vil have personlig og faglig kompetenceudvikling gennem deres engagement og tidsforbrug. De lever og trives med stor mobilitet. Derfor er det vigtigt, at fremtidens foreninger kan imødekomme disse vilkår og tendenser gennem åbenhed, medindflydelse, nye organisationsformer, kompetencesynliggørelse og udvikling.

Vigtige spørgsmål om åbenhed

Foreningerne kan måle deres egen åbenhed ved hjælp af disse spørgsmål: Er vi åbne overfor minoritetsgrupper i vores forening? Har nye medlemmer medindflydelse og noget at skulle have sagt eller er de bare ”støj på linien”? Kan man køre sine egne parallelle projekter i foreningen, eller skal man holde sig til de fastlagte linier?

Er vores forening ekskluderende og eksklusiv eller er den åben og inkluderende eller sagt på en anden måde; kan vi rumme alle eller er der kun plads til nogle udvalgte? Hvordan siger vi goddag og farvel til medlemmer?

Fem parametre for medindflydelse

Med hensyn til medindflydelse lagde Thomas Kirkeskov vægt på foreningens placering i forhold til 5 parametre:

1. Medindflydelse i hverdagen eller på generalforsamlingen.
2. Uformelle eller formelle demokratistrukturer.
3. Selvbestemmelse eller topstyring.
4. Dialog med engagement eller ordrer.
5. En forening ledet af unge eller af voksne.

Det handler altså om at gøre de rigtige ting igennem åbenhed og medindflydelse. Ifølge Thomas Kirkeskov kan man gøre tingene rigtigt ved at organisere aktiviteterne i foreningen på nye måder. Øget kommunikation og nye kommunikationsformer - såsom sms og webbaserede løsninger. Nye organisationsformer såsom projektorienterede og selvstyrende grupper - kan virke fremmende på engagementet i foreningen. Skal man målrette foreningerne til de unge, bliver det centralt at kigge på den kompetenceudvikling, som de unge kan tilegne sig gennem foreningsvirket. Det er vigtigt for de unge at kunne lokalisere, hvad man kan bruge foreningsarbejdet til.

Platform for udvikling

Foreningsarbejdet er en god platform for udvikling af såvel hårde som bløde kompetencer. En målrettet kommunikation af denne mulighed for udvikling vil kunne vække genklang hos de unge. Netop herigennem er et relevant og troværdigt længerevarende perspektiv for de unge – en væsentlig tiltrækningsfaktor.

Oplægget rejser følgende nye spørgsmål:

- Hvordan imødekommer foreningerne de nye vilkår for unge?
- Hvordan skabes en bæredygtig balance mellem tradition og fornyelse, mellem orden og kompleksitet og mellem struktur og fleksibilitet?
- Skal foreningerne tilpasse sig de unge eller er det omvendt?
- Hvordan udvikles en skarp profil med et tydeligt værdigrundlag, så det bliver lettere for unge at vælge til eller fra?
- Hvordan konsoliderer vi platformen for vores forening samtidig med at vi skal udvikle os og skabe flow af mennesker, ideer, aktiviteter, tanker og handlinger.
- Hvordan skaber vi en udbytterig kobling mellem foreningerne, de unge, det offentlige og måske erhvervslivet?■

Fællesskaberne forandrer sig

Artikel baseret på foredrag:
”Fremtidens foreningstyper”

Bjarne Ibsen

Forskningsleder på Institut for Forskning i Idræt og Folkelig
Oplysning

”Udfordring og mulighed er to sider af samme sag”.

Nordboere er ikke længere til traditionelle fællesskaber, men vi elsker godt selskab. En af de store udfordringer for foreningslivet i Danmark og Sverige er at forholde sig til, at vi er blevet mere optagede af vores egne behov og ideer. Det er ikke en trussel mod foreningslivet, at vi mennesker bliver mere og mere individualiserede. Men det er en af de store udfordringer, fordi vi søger fællesskaber på nye måder. Det slog Bjarne Ibsen, der er leder af institut for Forskning i idræt og Folkelig Oplysning, fast i sit foredrag, som lukkede konferencen af med bravour.

Han sagde også, at det er svært at se gode muligheder for et øget samarbejde mellem foreninger over Øresund - bortset fra at danne netværker og lave fælles arrangementer. Men før han kom så vidt, fik vi sat et og andet på plads under de fire overskrifter: Foreningsliv i Norden, Forandringer i foreningslivet, Fremtidens foreningsliv og Foreningslivet i Nordsø-regionen.

Foreningslivet i Norden

Det er en myte, at det stærke foreningsliv kendetegner de nordiske lande. Der er også masser af foreningsliv i Sydeuropa og USA, men det centrerer sig typisk om det sociale område. I vores del af verden siger vi i modsætning til USA og Sydeuropa, at foreningslivet er opdragelse til demokrati. Det kendetegner også det nordiske foreningsliv, at det nærmest foregår hånd i

hånd med det offentlige og det politiske system. Når velfærdssamfundet er i vækst, er foreningslivet det også.

Forandringer i foreningslivet

Aktive i foreningslivet bliver mere og mere selvorienterede i stedet for samfundsorienterede. De fleste gør det for deres egen skyld. Men vi danner foreninger i ét væk. ”Hver ny sygdom vi opdager fører til en forening. Vi organiserer os i små enheder for enkelte interesser og ikke for en stor sag. Det er min påstand, at ideologi i vore dage betyder mindre for folk, men vi er gode til at finde folk i samme situation som os selv”, sagde Bjarne Ibsen. Det er påfaldende, at vi søger foreninger på grund af interesser og ikke på grund af, at de ligger i lokalområdet. I Sverige starter flere foreninger, men der er samlet set færre medlemmer. Den frivillige hjælp er i vækst, men sker mere organiseret end tidligere. Hvad angår de forjættede unge, som ingen kan finde, fortalte Bjarne Ibsen, at de i stigende grad melder sig til humanitært arbejde, fordi de søger noget at brænde for.

Mulige trusler mod foreningslivet

Bjarne Ibsen nævnte fire faktorer i samfundet, der udfordrer foreninger: Velfærdsstatens vækst, markedets fremdrift, videnskabelig videns fremmarch og den tiltagende individualisering. Velfærdsstaten er ikke en trussel. Faktisk er der røster fremme, som mener, at det er mere foreningslivet end socialdemokraterne, der har banet vejen for velfærden. Samspillet mellem foreninger og samfund er blevet mere gnidningsfrit, men der er mere styring af foreningernes økonomi. Det frie marked dominerer vores samfund. Det ændrer vores mentalitet. Alle synes, de skal have sig betalt for at gøre noget. Det er en stor udfordring for frivilligheden. Der er tendens til mere flirt mellem erhvervsliv og foreninger. Der er noget der tyder på, at der kommer flere fagligt specifikke foreninger. Individualiseringen betyder ikke, at vi er

mindre til fællesskab. Det er bare på andre måder, vi organiserer os. Vi orienterer os ud fra vores egne behov. Det er dårlige tider for de store ideer.

Fremtiden for foreningslivet

”Foreningerne er et konservativt filter mod hovsaløsninger i det politiske system. Foreningerne er drevet af ren interesse for den enkelte sag. Det giver en god modstand mod systemet”, sagde Bjarne Ibsen. Han nævnte også, at forandringer i foreninger typisk sker anarkistisk og ikke strategisk. Det er enkelte personers impulser, som fører til forandringerne, men så kan de også ske rigtig hurtigt. Den store udfordring for foreningerne er at tilpasse dem til omgivelserne. Når nogle lukker, skal nye åbne.

Foreningslivet på tværs af Øresund

”Det bliver svært for jer”, sagde Bjarne Ibsen. Blandt andet fordi, der er lange udsigter og store udgifter forbundet med at gå sammen på tværs af sundet. Foreningslivet er nemlig kendetegnet ved at være lokalt, selvom interessegrupperinger uden de store ressourcer godt kan være regionale. Men det er oplagt til at danne netværk og venskaber på tværs. Som verden ser ud nu, er der til gengæld ringe muligheder for støtte og politisk forståelse. Det er kun de mest ressourcestærke, som har et godt perspektiv for at gå sammen. ”Den store udfordring er at påvirke regler og støttemuligheder i den ny retning” afsluttede Bjarne Ibsen■

Café Dialog om "Fremtidens Foreningsvilkår i Øresundsregionen"

SWOT, handlingsplaner og prioriteringer

Demokratiakademiet faciliterede en tre timers café dialog – en processtyret diskussion - for konferencedeltagerne med fokus på, hvordan foreningerne kan bruge Øresundsregionen til at forbedre vilkårene for både dansk og svensk foreningsliv. De forskellige "caféer" arbejdede med at kortlægge styrker og svagheder for deres respektive foreninger, og pege på hvilke udfordringer foreningslivet står over for.

I det følgende præsenteres essensen af dette arbejde.

SWOT analyse model	
Strengths/Styrker	Weakness/svagheder
Opportunities/Muligheder	Threats/Trusler

Indre styrker	Indre svagheder
- Engagement - Stærk idé og tydeligt mål - Fællesskab - Demokrati - Samarbejde - Forankring - Glæde - Kompetencer - Sammenhold - Netværk Essens: Styrkerne samler sig omkring de værdibaserede egenskaber i foreningerne. Der er tale om bløde ressourcer i samspillet mellem mennesker.	- Svært at følge med - Lille gennemslagskraft - Dårlig organisering - Ringe økonomi - Tradition og stagnation - Fordomme og konventioner - Mangel på tid - Mangel på gode ledere - For få aktive - Problemer med at få arbejdende medlemmer i bestyrelsen Essens: Svaghederne bærer præg af erfaringer med dårlig organisering og derigennem ringe gennemslagskraft. Hvordan skabes gennemslagskraft og effektiv brug af ressourcerne gennem organiseringen og planlægningen?
Ydre muligheder	Ydre trusler
- Samarbejde (i Norden) - Tilpasning/udvikling af foreningerne - Integration - Nye møder og strukturerede koblinger på tværs af geografi, faglighed, brancheskel og andre barrierer - Rum og plads til nye ideer - Fleksibilitet - Dannelse af nye netværk - Platform for medindflydelse - Globalisering og geografisk mobilitet Essens: Mulighederne fokuserer på netværk på trods og på tværs af de traditionelle barrierer. Hvordan skabes rum til nye strukturerede koblinger, ideer og medindflydelse? Udvikling og tilpasning til de nye vilkår er i centrum.	- Dårlig økonomisk opbakning - Lille medlemstilgang - Diskrimination - Myndighedernes krav - Politisk støtte - Finansiering - Mangel på ressourcer - Fysiske begrænsninger - Tiltagende individualisering Essens: Truslerne handler primært om ændrede vilkår i foreningernes omverden. Virkeligheden ser anderledes ud og de nye tendenser peger på generel manglende opbakning til foreningerne i deres nuværende form.

Handlingsplaner for opfyldelse af SWOT analysen

Udvikling af den indre styrke

Mål:	Handlinger:
Flere foreninger finder hinanden i Øresundsregionen	- Foreningsportal i regionen - Mulighed for at mødes - Spredte information om foreningslivet i regionen
Ideologisk styrke	Ubesvaret

Håndtering af den indre svaghed

Mål:	Handlinger:
Bedre økonomi	- Tydeliggøre foreningens formål og nytte for at få større bidrag - Stimulere medlemstilstrømningen - At tiltrække offentlige og andre midler på en ny måde
Forbedre kommunikationen	Ubesvaret
Fordomsfri forening	- At åbne op - Give handlefrihed og ansvar
Bryde traditioner og stagnation	- Stimulere ungdommen på et ungdommeligt sæt - Starte juniorbestyrelse - Hjemmeside - Tage vare på ungdommens ideer - Gensidigt mentorskab - Foreningerne må ses på en ny måde - Lade medlemmerne præge fremtiden og fremtidsvisioner
Rekruttere nye bestyrelsesmedlemmer i en form som sikrer, at ingen skal sidde i stolen over fem år	- Fordel arbejdsopgaverne mellem eks. 3 sekretærer - Valgforberedelse - Hvert bestyrelsesmedlem skal have bud på 2 nye kandidater, når han/hun slutter - Hjemmesideinfo om demokratiet i foreningen

Udnyttelse af de ydre muligheder

Mål:	Handlinger:
Fornyelse af foreningslivet og rum for nye ideer og fleksibilitet	- Lære at lytte på andre end sig selv - Rotation og nye mødepladser giver nye muligheder - Flytte sine personlige og organisatoriske mål - Invitere nye mennesker
Konkretisering, begrænsning og prioritering	Ubesvaret
Tydeliggøre idé for medlemmerne	- Diskutere/holde diskussionen levende - Foreningerne skal have vedtægter - Påvirke globaliseringen – ud fra menneskers vilkår
Åbenhed og delagtighed	- Økonomiske vilkår skal forbedres (bl.a. for transport) - Genindføre hurtigbådene
Konkrete samarbejder	- Ideel arena: Fjerne bureaukrati - Samarbejde mellem skole, forbund, erhvervsliv og kulturelle foreninger - Dansk Røde Kors: Sociale og frivillige foreninger + idrætsklubber
Arbejde for at udvikle foreningen	- Dansk/svensk netværk - Europæisk udbytte - Samarbejde og udbytte med andre organisationer - Arbejde, vision, idé og mål - Bestyrelsen mister sit mandat hvis der ikke sker noget - Vise hensyn til medlemmernes kompetencer og udnytte foreningens ressourcer - Delegere og præmiere

Handlingsplaner for opfyldelse af SWOT analysen

Imødegåelse af de ydre trusler

Mål:	Handlinger:
Mangel på penge	- Problemløsere - Aktiv søgning hos fonde og stiftelser - Lobbyarbejde - Nye samarbejdspartnere - Markedsføring til omverdenen
Fra individ til kollektivet	- Diskussion
Forbedre økonomien	- Ubesvaret
Flere mødesteder	- EU-støtte - Kommunalt pres (send brev hver dag) - Hæve medlemsbetalingen
Integration	- Sommerlejr - Indvandrerhold træner sammen med danske og svenske hold - Etablerede foreninger inviterer indvandrerforeninger - Indvandrere med i bestyrelsen
Økonomi	- Samarbejde om lobbyisme – information til politikere - Arbejde på skoler – åben dagstid på faciliteter - Forbedre attraktiviteten - Bedre kontinuitet - Business/Bingo – eks. café - Netværk af foreninger
Tilpasse/forandre myndighedernes krav til foreningernes virkelighed	- Skabe opinion - Præmiere foreningslivet ud fra samfundsnytte - Præmiere efter engagement

Prioriterede planer

Mål:	Handlinger:	Aktører:
Foreningslivet skal hjælpe med at mindske diskriminationen i samfundet	- Udse en integrationsambassadør i hver forening - Ordne møder mellem ambassadørerne med det formål at parre indvandrerforeninger med danske foreninger.	Paraplyorganisationer Foreningerne selv Kommunal rådgivning
Øge antallet af medlemmer der er aktive i foreningens ledelse til over 10 % af medlemmerne	- Begrænse tiden på bestyrelsesposterne - Kompetencegivende uddannelse - Have det sjovt	RF/DIF eller DGI eller andre landsorganisationer A&C Foreninger
Undersøg, begræns, prioritér og konkretiser mulighederne	- Samarbejde med andre foreninger - Opdel geografisk og typemæssigt - Prioritér: Begræns til det muliges kunst - Evaluere	Foreningerne
Fleksibilitet og nye ideer	- Finde nye samarbejdspartnere for at tænke i nye baner - Få flere mennesker til at interessere sig for foreningerne	Foreningens medlemmer og bestyrelse
Ideologisk styrke og medlems-engagement	- Lave en tids- og handlingsplan	Medlemmer, foreninger og forbund
Bryde stagnationen i foreningslivet	- Stimulere ungdommen og tage vare på ungdommens ideer - Starte ungdomsråd og ungdoms bestyrelse - Nye kommunikationsformer - Tænke på nye måder bla gensidigt mentorskab - Lade medlemmerne påvirke fremtiden - fremtidsvisionerne	Foreningens bestyrelse og ansatte Forbund Uddannelsesorganisationer
Flere foreninger skal finde hinanden i Øresundsregionen	- Foreningsportal - Et samlingspunkt for foreningerne - Kontakttarbejde - Vidensdeling	Foreningerne Regionale politikere Paraplyorganisationer
Skabe netværk	- Lobbyvirksomhed fra top til bund - Grænseoverskridende samarbejde mellem foreninger og myndigheder - Tjenester og gentjenester - Markedsføring - Forenklet foreningsstiftelse	Foreninger Forbund Kommuner Skoler Stat
At bevare et levende demokrati	- Gennemlevende foreningsstrukturer - Foreninger er vigtige skoler - Påvirke politikere - Samvirke mellem foreninger, næringsliv og det offentlige	Foreninger Politikere
Bredere og dybere engagement	- Fordele ansvaret mellem medlemmer (ejerskab) - Lave en stærk og gennemtænkt plan for denne fordeling - Give ejerskab til projekter gennem uddannelse - Foreningsarbejdet som redskab til selvudvikling - Lad rollemodeller fortælle om deres succeser i foreningsarbejdet	Medlemmer der har brugt foreningslivet som springbræt til erhvervslivet Gode rollemodeller Foreningens bestyrelse/udviklingskomité Politikere der giver tilskud til foreningerne (uddannelse)

Øresundsprojektet FRIngo

Øresundsprojektet FRIngo arbejder i perioden 2002 - 2004 for at forbedre og udvikle bånd mellem alle som arbejder i den frivillige sektor for at støtte integrationen i Øresundsregionen.

Vi er fire personer ansat – med base i Malmø og København.

Generelt arbejder vi med:

- at skabe netværk og partnerforeninger over Sundet
- opsamle og dokumentere viden om foreningslivet
- inspirere gennem offentliggørelse af gode eksempler på samarbejde
- påvirke til samarbejdsprojekter
- skabe mødesteder
- synliggøre foreningslivets vilkår

Hvad har vi gjort:

- opbygget foreningsportalen www.oresund.com, der løbende og dagsaktuelt dokumenterer foreningslivet i Øresundsregionen
- opbygget en database over foreninger i regionen
- udviklet fælles støttebevilling og transportstøtte
- skabt opmærksomhed i offentligheden om foreningers vilkår, gode historier og barrierer i samarbejde med Malmø og Københavns kommuner
- skabt netværk og partnerforeninger i samarbejde med foreninger
- dannet ambassadørkorps af svenske og danske foreningsmedlemmer
- skabt bro mellem foreninger og politikere
- afholdt seminarer i samarbejde med nærings- og foreningsliv
- arrangeret forenings- og demokratikonference.

ARRANGØR:

ØRESUNDSPROJEKTET FRINGO
POSTBOX 217
FLÆSKETORVET 68
1501 KØBENHAVN V
+45 33 66 38 55
WWW.ORESUND.COM

ÖRESUNDSPROJEKTET FRINGO
BOX 180 88
THOMSONSVÄG 28
SE-200 32 MALMÖ
+46 40 21 68 90
WWW.ORESUND.COM

DETTE PROJEKT MEDFINANSIERES AF INTERREG IIIA-ØRESUNDSREGIONEN
DEN EUROPÆISKE UNION
DEN EUROPÆISKE FOND FOR REGIONALUDVIKLING